

א"י
כ"ג
ב' און
א"ה

סודי

ה' ניסן, תשי"ד
8 באפריל, 1954

אבח/331

אל: מר גדעון רפאל, משרד החוץ,
ירושלים

מר גרשון אבנר, שגרירות
ישראל, לונדון

מאת: השגרירות, וושינגטון

הנדון: תביעותינו מהממשלה לפעולה בארצות ערב

1. עדיין מתנהלת חליפת מכתבים בין שתי שגרירותינו לבין המשרד, המסתמכת על הצעותיו של מר ג. רפאל לשר החוץ מיום 19 בינואר, 1954, בקשר לתביעותינו עם פינוי הבריטים מהתעלה. אולם עד כה טרם שמענו אם הצעות אלו קיבלו מעמד של הוראות רשמיות לפעולה. אנו מצטרפים על כן לבקשתו של גרשון אבנר לקבוע קו ברור לפעולה מדינית, כי אנו מניחים שאם יפעלו בלונדון נצטרך אנו כאן לפעול בצורה מקבילה.

2. מתעוררת שאלה רחבה יותר, והיא תביעותינו הכלליות מממשלה המערב לנקוט צעדים המיועדים להחזיר מידה של שקט ונורמליות ליחסים באזור. נושא זה מקבל משמעות מיוחדת עקב התמוטטות מועצת הבטחון כמכשיר יעיל להצגת תביעות מדיניות לארצות המזרח התיכון (או לפחות לארצות ערב). משום כך אנו עומדים בפני הצורך - מחוץ הנחה שלממשלה המערב הכוח לכפות דברים מסוימים על מדינות האזור - לנסח דרישות לפעולה מחוץ למסגרת האו"ם. אני מפנה על כן את תשומת לבכם לסעיף 6(e) בחזכירו של מר אבנר למזכיר המדינה מיום 25 במרס, לקראת שיחתו עם מר דאללס. סעיף זה מציג שהמדינות התחומות על ההצהרה המשולשת תרחבנה את משמעותה ותחולתה. בעוד שההצהרה בצורתה הנוכחית נוחנת ערובות מסוימות בפני נסיון לשנות את קווי שביחת הנשק בכוח, אין לה כידוע כל השפעה ותחולה על מעשי איבה אחרים - צבאיים, מדיניים וכלכליים. ההצעה באה לתקן לקוי חמור זה.

2552

249/3

לפני פגישתו עם מר דאללס, קיים השגריר מספר התייעצויות עם אחדים מאתנו בנושא זה, והרגשת כולנו היתה שתביעה בכיוון זה היא היום אולי הדרך המהותית והרצינית ביותר להשיג עבורנו הקלת מה במצור הערבי. מר שלוח עמד לברר גישה זו באופן יסודי בעת ביקורו במשרד החוץ.

מאחר שבהתאם להוראותינו היה השגריר צריך לתבוע ממר דאללס בראש ובראשונה יוזמה מערבית לדיונים במועביט עקב הרצת במעלה עקרבים, לא עמדה ההצעה הנדונה במרכז השיחה עם מר דאללס. מכל מקום לא התרחס מר דאללס להצעה במישרין בתשובותיו לדברי השגריר, בהנמקה שכל ההצעות שהועלו הן נושא רציני חדש החובע מחשבה.

אנו יודעים היטב שאם נהפוך תביעה זו לאחד המבצעים המדיניים המרכזיים שלנו פה, עלולים אנו להתקל בקיר אטום בשלבים הראשונים, ובדרגים הנמוכים והבינוניים. בכל זאת השגריר וכולנו, סבורים שגישה זו עשויה לשמש תחליף חשוב - *אולי אף יותר* - להתנצחויות המתמידות וחסרות-התוצאות במועצת הבטחון. נצטרך כמובן לנסות לשכנע את ממשלת ארצות הברית שהענות לתביעה זו תשרת בסופו של דבר גם את האינטרסים האמריקניים במזרח התיכון (אני מדבר בעיקר על ממשלת ארצות הברית כי לה הדעה המכרעת במידה הולכת וגוברת בעמדת המעצמות בבעיות האזור. אולם אין ספק שפעולות מקבילות תהינה דרושות גם בבירות הראשיות האחרות).

יהיה צורך לדון גם בשאלות של ביצוע, ובעיקר בשאלה אם לעשות לתביעתנו פומבי או אם לראות זאת כמבצע דיפלומטי "שקט".

בקשתנו על כן היא שנושא זה יזכה לדיון יסודי במגמה להגיע להחלטה - בודאי אחרי החלפת דעות נוספות.

בברכה,
א. בן-חורין
מזכיר ראשון

העתק: השגריר
מאה"ב